

Головним завданням держави має бути стабільне зростання розміру заробітної плати державних службовців з урахуванням інфляції та прийняття нормативно-правових актів, що мають містити дієві заходи, спрямовані на покращення матеріального становища. Особливу увагу потрібно приділити проблемі встановлення оптимального діапазону тарифної сітки, оскільки для побудови системи оплати праці працівників місцевих органів виконавчої влади залежно від їх кваліфікації він має велике значення.

Не менш важливим є вдосконалення системи нарахування надтарифних елементів заробітної плати працівників місцевих органів виконавчої влади (надбавок, доплат та премій стимулюючого характеру) в напрямі розробки прогресивних мотиваційних систем з конкретними і зрозумілими показника-

ми та методикою їх розрахунку та нарахування. Адже сучасний стан системи та рівня оплати праці державних службовців, особливо найнижчих категорій, потребує нагальних змін [1, с. 167].

Таким чином, система оплати праці та мотивації працівників місцевих органів виконавчої влади мають гармонійно сполучати матеріальні й духовні засоби впливу на особистість державного службовця, сприяти створенню внутрішньо узгодженої системи організаційних і психологічних засобів активізації керівного персоналу. Вони повинні включати різноманітні елементи, враховувати вплив на кожного державного службовця різноманітних політичних, соціально-економічних, культурних та інших змін, що відбуваються в українському суспільстві.

Література:

1. Малиновський В. Функція мотивації управлінської праці / В. Малиновський // Вісник УАДУ. – 2010. – № 3. – С. 165–170.
2. Тонконог Т.Ю. Особливості системи оплати праці працівників бюджетної сфери та напрямки її удосконалення / Тонконог Т.Ю. // Вісник НБУ. – 2010. – № 6. – С. 48–56.
3. Гончарук Н.Т. Управління керівним персоналом у сфері державної служби України: теорія та практика: монографія / Н.Т. Гончарук. – Д.: ДРІДУ НАДУ. – 2012. – 343 с.
4. Гаврюкова А.Г. Шляхи вдосконалення оплати праці в системі мотивації бюджетних установ / Гаврюкова А.Г. // Управління розвитком. – № 10. – 2012. – С. 75–77.

П'яковська Оксана Євгенівна, головний спеціаліст з питань контролю виконавської дисципліни відділу адміністративно-господарського забезпечення Державної фінансової інспекції в Тернопільській області

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Складовою частиною контролю будь-якої держави є фінансовий контроль, що передбачає узгодження фун-

кцій всіх контролюючих суб'єктів. Тому необхідність модернізації державного фінансового контролю в Україні вима-

гає розробки нових підходів для вирішення теоретичних і практичних проблем в організації контролю.

Метою статті є визначення стану державного фінансового контролю в Україні та розробка основних напрямів його удосконалення.

Питання фінансового контролю досліджують вітчизняні та зарубіжні вчені, такі як: М.І. Баканов, І.А. Василик, Є.А. Бурцев, Ю.А. Данилевський, Н.І. Дорош, І.К. Дрозд, В.Б. Івашкевич, М.М. Каленський, Є.В. Калюга, Е.А. Кочерін, В.І. Кравченко, В.Ф. Максимова, В. Мельник, В.Ф. Палій, І.Б. Стефанюк, В.О. Шевчук, О.О. Шпіг та ін.

Законодавчі та інші правові акти, прийняті за часів незалежної України, значно обмежили державний контроль за господарською діяльністю підприємств, організацій і установ, а в окремих сферах взагалі виключили його застосування, що призвело до різкого скорочення контрольно-ревізійного апарату.

У сучасних умовах складність об'єктів, що контролюються, значно перевищує можливості суб'єктів контролю (органів управління та контролюючих органів). Це зумовлює недостатню ефективність контролю, тому що його органи з об'єктивних причин неспроможні регулярно і своєчасно надавати інформацію, необхідну для якісної контрольної діяльності.

В економічній літературі спостерігається єдність поглядів науковців щодо причин незадовільного стану фінансового контролю в Україні. Як правило, вони виділяють: відсутність єдиної концепції державного фінансового контролю в Україні; недосконалість нормативно-правового забезпечення

діяльності суб'єктів контролю, що спричиняє недосконалість їх координації; відсутність єдиної інформаційної та методологічної бази контролю, що ускладнює досягнення його загальної мети; недосконалість організаційної структури контролю; недотримання принципу гласності контролю [2].

Проте досить різноманітними є напрями удосконалення системи фінансового контролю в Україні. Одним із напрямів є поліпшення нормативно-правового забезпечення контрольної функції держави. Система державного фінансового контролю в Україні функціонує відповідно до Конституції та чинного законодавства України, регламентується підзаконними актами. Ці норми часто носять суперечливий характер, не охоплюють потрібні сфери, не розмежовують функції та повноваження контрольних органів, що призводить до того, що система не має цілісності й дієвості.

Використання всіма суб'єктами державного фінансового контролю у своїй діяльності єдиних базових принципів і основних процедур, як показує світовий досвід, буде сприяти підвищенню якості контрольних заходів, більш повному охопленню ними фінансових операцій.

На відміну від європейських країн, в Україні відсутній Вищий орган фінансового контролю, який би здійснював координацію діяльності усіх інших державних контролюючих органів.

В сучасних умовах доцільно запропонувати, щоб найвищим органом державного фінансового контролю в країні була б Рахункова палата, що у свою чергу надавала більше можливостей для підвищення об'єктивності та

гласності контролю. Для реалізації запропонованого підходу є доцільним внести відповідні зміни до Конституції України та Закону України «Про Рахункову палату», наділивши останню більш широкими функціями.

Відсутність єдиної інформаційної та методологічної бази контролю знижує ефективність роботи контролюючих органів. З метою вирішення цієї проблеми необхідно створити єдину інформаційну базу, узгодити і удосконалити законодавство, відпрацювати методiku проведення перевірок.

Дієвий державний фінансовий контроль не лише вказує на відхилення від норм, а здатний забезпечити запобігання незаконному та неефективному використанню фінансових ресурсів держави. Проблема в тому, що фінансовий контроль в Україні до цього часу не має системного характеру і не забезпечує виконання тих завдань, які повинен виконувати як на макро-, так і на макрорівні [1].

З метою вдосконалення організації фінансового контролю потрібно використовувати досвід зарубіжних країн. Це дасть можливість українським фахівцям якнайкраще вдосконалити існуючу в Україні систему контролю. Необхідно усвідомити, що потрібно використовувати тільки найкращі досягнення зарубіжних вчених, які можуть бути ефективно застосовані до існуючої системи контролю.

Для удосконалення законодавства необхідна розробка механізмів взаємодії всіх елементів системи державного фінансового контролю України. Все це створить стимул до її модернізації. Пріоритетними напрямами, спрямованими на підвищення ефекти-

вності функціонування фінансового контролю, є:

- організація фінансового контролю, побудована на міжнародній практиці, але адаптована до України, що дасть змогу органам державного фінансового контролю забезпечити контроль за використанням бюджетних коштів і правильністю складання фінансової звітності суб'єктами господарювання;

- прийняття Закону України «Про державний фінансовий контроль» і законодавче забезпечення принципу незалежності органів державного фінансового контролю під час проведення контрольних заходів;

- проголошення статусу вищого органу державного фінансового контролю (Рахункової палати України);

- дотримання принципу гласності контролю, що передбачає періодичне оприлюднення системою державного фінансового контролю своєчасної та достовірної інформації щодо напрямів використання бюджетних коштів;

- розробка і практична реалізація концепції цілісної системи державного фінансового контролю, заснованої на єдиних принципах, правилах, методології та інформаційній базі;

- узгодження основних напрямів взаємодії правових актів державного фінансового контролю з актами інших підгалузей (сфер) фінансового права;

- оптимізація функцій та повноважень кожного контрольного органу, що сприятиме формуванню ефективної організаційної структури системи державного фінансового контролю [3].

Запропоновані напрями удосконалення сприятимуть створенню єдиної системи державного фінансового кон-

тролю в Україні, удосконаленню законодавчих актів, що регламентують організацію контролю, підвищенню якості його організаційного, методологічного та інформаційного забезпечення.

Отже, державний фінансовий контроль є невід'ємним складовим елементом державного управління. Тому

передусім необхідно забезпечити функціонування такої системи контролю, яка б ефективно запобігала усім можливим порушенням і зловживанням, а також вказувала на ті недоліки, які існують на об'єктах контролю та можливості їх усунення в майбутньому.

Література:

1. Дмитренко Г.В. Проблеми удосконалення державного фінансового контролю в контексті зарубіжного досвіду / Дмитренко Г.В. // Економіка та держава. – 2009. – № 7. – С. 76–79.
2. Любенко А. Сучасні вимоги до державного фінансового контролю в Україні / Любенко А. // Економічний аналіз. – 2010. – № 6. – С. 441–443.
3. Чупіс А.В. Пріоритетні напрями удосконалення системи державного фінансового контролю / Чупіс А.В. // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2009. – № 2. – С. 65–68.

Русін Віктор Миколайович, старший викладач кафедри фінансів
Тернопільського національного економічного університету, к.е.н.

МІСЦЕ ТА РОЛЬ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ У СКЛАДІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Фінансове забезпечення реалізації повноважень органів місцевого самоврядування в основному мало б забезпечуватись за рахунок тих надходжень до бюджету, на формування і обсяги яких органи місцевого самоврядування можуть впливати. В розвинених країнах світу основу таких надходжень, як правило, складають місцеві податки та збори. Про можливість принаймні частину фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування формувати за рахунок місцевих податків та зборів, розмір яких вони мають повноваження встановлювати в межах закону голосити і одним із принципів Європейської хартії місцевого самоврядування, ратифікованої в Україні у 1997 р. [1].

Як показує вітчизняний досвід, обсяги надходжень місцевих податків і зборів впродовж 2003–2013 рр., крім 2004 та 2009 рр., зростали (рис. 1). Упродовж 2003–2010 рр. суттєвого зростання обсягів надходжень місцевих податків і зборів порівняно з попереднім роком не спостерігалось. Так, у 2010 р. надходження від місцевих податків і зборів склали 819,45 млн. грн., що більше у 1,4 рази ніж відповідні надходження у 2003 р. Абсолютні обсяги цих надходжень порівняно з попереднім роком найбільш суттєво зросли у 2011–2013 рр., а зокрема: у 2011 р. – в 3,1 рази, у 2012 р. – в 2,1 рази, у 2013 р. – в 1,3 рази. У 2013 р. до місцевих бюджетів зараховано 7314,1 млн. грн. надходжень від сплати місцевих